

megállapítva, hogy a háború tanulmányai a történettantásban a nemzeti alap fenntartását és erősítését, a politikai történet vezető szerepének biztosítását, az utolsó évtizedek történetének beható tárgyalását és a történeti élet legfőbb erőinek megismertetését kívánják. Ez pedig nem történhetik meg a történettantás mai kereteinek tágitása, az anyagnak új elemekkel való kibővítése nélkül.

Monats-Berichte der Pädag. Landes-Bibliothek und des Museums für Lehrmittel 1915. évi 3. (júl.—szept.) száma az eddiginél bővebb és többoldalú tartalommal jelent meg. Eddig a *Hivatalos Értesítő* német kivonata volt; ezután röviden ugyan, de tájékoztatni kívánja a külföldet az egész magyar pedagógiai életről is: hivatalos intézkedésekről, a társadalom nevelésügyi mozgalmairól (gesellschaftliche pädagogische Bewegungen, amibe a pedagógiai és tanügyi egyesületek életét is belefogja), az irodalom érdekesebb termékeiről s a folyóiratok fontosabb cikkeiről. A negyedévenként megjelenő folyóirat kiadója a v. és k. minisztérium, szerkesztője az eddigi szerkesztő: *Gyulai Ágost*. — A régi köntös tartalmának ezen a megújulásán nagyon örülünk. Amit *Kemény Ferenc* évtizedeken át csaknem egészen egyedül, maga jószántából és saját felelősségére csinált, amit az *Ung. Pädagogische Revue* megkísérelt és a Magyar Pæd. Társaság elnöksége ismételten tervezett, a külföldnek a magyar pedagógiai életről való tájékoztatását, ez a folyóirat hivatalos alakban végzi, bizonyára anyagi gond nélkül, a biztosított jövő adta nyugalommal és alapossággal. Nagyon szükséges, hogy magunkról kifelé hírt adjunk s aki e munkát vállalja, köszönetet és támogatást érdemel. Természetesen érdekünk az is, hogy ez a tájékoztatás minden tekintetben kifogástalan legyen, ne kelthessen az idegen olvasóban semmi egyéb érzést, mint dolgaink iránt való komoly érdeklődést, itthon pedig ne ébresszen érzékenységet. A bírálat még korai volna, de már most kérünk kettőt. Először azt, hogy e folyóiratban ne legyen értékelés se emberekről, se művekről, csak ismertetés. Sehol sincs megmondva, hogy az itt megszólaló értékelés magánvélemény s így ez a minisztérium hivatalos ítéleteként hat. Ennek a látszatát is el kell kerülni, annyival inkább, mert a nyelvünkön nem értők az értékelés helytálló voltáról meg sem győződhetnek. Igen fontos másodszer az, hogy a nyelvezet németesség és szakszerűség tekintetében ne adjon alkalmat észrevételre.

Néptanítók Lapja (1915) 51. sz. *Prohászka O.* «A karácsony pedagógiája» c. voltaképen az evangéliumi nevelés szellemét fejtegeti. Ellene van minden személytelen, gépies tanításnak, a tananyag uralmának, az élettől idegen leltári készleteknek. Az evangéliumnak nem kell olyan tanító, aki nem nevelő; akinek csak fogalmai vannak, de akiben a fogalmak nem eleven erők; akik csak beszélnek istenről, de nem istenfélők, erkölcsi rendszerekről beszélnek és tanokat ismertetnek, de nem szemlélítik azt a tant az erkölcsi személyiség eleven példájával. *Szász Károly* a lustaság, gőg és könnyelműség uralkodó hibáinak leküzdését a jobb jövő feltételeként állítja az olvasó elé. *Pogány Fr.* ruténjeink oktatásügyéről szólva, pontos felvételeken alapuló, tudatos művelődési politika

megindulását sejteti. A rutén nép műveltségének a háború tanulságai alapján való fokozása a cikkből kitetszően már gondoskodás tárgya. *Kemény F.* (Nagy idők) az ifjúság gondolkodásának és érzelmeinek a mai időkhöz méltó irányba való terelésére nem tartja elégnak a tanító szavát, hanem kivált ilyen tárgyú írásbeli dolgozatokat óhajt. *Simonyi Zs.* nyelvünk magyarságának védelmét ajánlja a tanítóság figyelmébe. *Balassa J.* a fogalmazás tanítására ad gyakorlati útbaigazítást. *Bárány G.* a tanítás végső céljául azt látja, hogy megismertesse az ember helyét a szellem-erkölcsi világréndben s megtanítsa arra, mikép éljen, hogy élete istennek tetsző, azaz a minden lét alapját és célját tevő ethikai principium intenciójának megfelelő legyen.

Orsz. Középsz. Tanáregy. Közlöny 5. és 6. sz. *Benisch A.* a bosnyák középiskolákról, a sarajevói magyar gimnáziumról, *Bittenbinder M.* az oroszlengyelországi leányoktatásról, *Ballenegger H.* a felsőleányiskola reformjáról mond el időszerű gondolatokat. *Kemény F.* utal arra, hogy a németek hazafias okokból kezdenek visszatérni az ú. n. gót-betűk; ehöz s emiatt felveti azt a gondolatot: nem lehetne-e nekünk a népiskola 4. o.-ban legalább az önként vállalkozóknak heti 1 órán német írást tanítanunk? Az OKTK. szerkesztője ennek ellene mond. Szerintünk pedig itt is különbséget kell tenni falusi és városi, színmagyar és vegyesnyelvű népiskolák között s az egészet tisztán gyakorlatiasan kell felfogni. —s—sz Vaszary Kolos emberi és tanári értékét jellemzi; főként bölcs és békés szellemét, nemzeti érzését emeli ki.

Budapesti napilapokban 1915 jan. 1—dec. 31-ig a következő nevelésügyi cikkek jelentek meg: *Alkotmány:* 50. szám. *Jehlicska F.:* A háborús tanév (Az iskolai év megrövidítése ellen). 55. *Gáspár Á.:* A magyar tanítóság győzelme (Ellenségeinket a valláserkölcös alapön felnevelt ifjúságunk verte le. Ez a magyar tanítóság érdeme). 59. A félrevezetett francia ifjúság (A revanch-eszmével vezették félre a túlzó tanítók). 70. A tanév befejezése (A tanév megrövidítése mellett). 73—75. A nevelés problémái (Fr. W. Foerster előadásainak tartalma; főgondolata a tekintély és szabadság összhangba hozása; igazi jellem csak meggyőződéses hitből fakad). 80. Az elemi iskolák évről vizsgái (A hercegprimás rendelete az iskolák korábbi bezárásáról). 103. A főváros élelmezése és az iskolák (Május végén be kell zárni az iskolákat). 121. *Gáspár P.:* A jubiláló nagy-szombati érseki főgimnázium (az intézet negyedszázados multjáról). 156. *Bokor Malvin:* Nevelés a jövőre. 162. *Tanár:* A magyar középiskola és a háború. 270. *Jankovich* a középiskola reformjáról (a *Fremdenblatt*-ban közölt cikk fordítása). 271. tb.: *Jankovich* reformtervei. 315. d. i.: *Látogatás a rokkant-iskolában* (A béna katonák többé-kevésbbé mind vallásossá lettek. Dolgozataikban Istenről és az ezzel kapcsolatos eszmékről írnak). 328. A magyar köznép testi nevelése (Az Országos Testnevelési Tanács javaslata a falusi és városi ifjúság testnevelése tárgyában). — *Az Est:* 73. *Támpontok* a katonai erkölcsi neveléséhez (Egyik ezred nyomtatványokat adott ki a tiszték részére a legénységgel való bánásmódról). 241. *Drágább lett a tankönyv* (Keményen rátámad a tankönyvárúsokra, mert a tankönyv